

Van Bruchem

alsnog aan te wijzen, maar dat staat los van de voorhangprocedure.

Het omgekeerde kan zich ook voordoen. Volgens de indieners van het amendement moet het mogelijk zijn een stof van de B-lijst, als de capaciteit van het CTB het toelaat, af te halen en alsnog opnieuw te beoordelen, zodat die stof bij een negatieve uitslag van de beoordeling van de markt gehaald kan worden, ook als er nog geen beoordeling in EU-verband heeft plaatsgehad. Dat zou inhouden dat de aanwijzing van het desbetreffende middel, zoals bedoeld in lid 1 van artikel 25d, teruggedraaid moet worden. Anders gezegd, de toelating van rechtswege moet dan beëindigd worden. Biedt het voorstel of biedt de wet daartoe mogelijkheden? Is op dat terugtrekken ook de voorhangprocedure van toepassing?

Ik verneem op dit punt graag de zienswijze van de ministers en wacht ook voor het overige hun reactie met belangstelling af.

De beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: De beantwoording door de regering vindt vanmiddag plaats, na de stemming over de Embryowet.

Het College van senioren komt om 12.15 uur bijeen in commissiekamer I.

De vergadering wordt van 12.08 uur tot 13.30 uur geschorst.

Herdenking naar aanleiding van het overlijden van het oud-lid van de Eerste Kamer **de heer M.C. Batenburg**.

□

De **voorzitter**: Op 5 juni overleed Martinus Coenraad Batenburg op 83-jarige leeftijd. Martin Batenburg maakte in 1995, met voorkeurstemmen gekozen, zijn entree in de Eerste Kamer. Hij was daarvoor vooral in het bedrijfsleven werkzaam geweest, belast met personeelsaangelegenheden. Zijn entree in de Kamer geschiedde in de Ridderzaal, omdat onze eigen vergaderzaal toen gerenoveerd werd. Er is nog een veelzeggende foto van de heer Batenburg die zijn zetel inneemt naast het toen ook verkozen lid Hendriks, waarmee hun politiek uiteengroeien van medestanders

naar tegenstanders geportretteerd werd.

In zijn persoon verenigde het lid Batenburg meerdere functies die niet zo gebruikelijk waren, namelijk senator – voor hemzelf in de dubbele betekenis van het woord, zoals hij dat benadrukte – met die van voorzitter van zijn eigen fractie en die van oprichter en voorzitter van een partij in 1993, het Algemeen Ouderen Verbond, dat hem ten slotte ook weer verliet. In 1997/1998 trachtte Batenburg met een nieuwe groepering, het Nieuw Solidair Ouderen Verbond, weer voet aan de grond in de Tweede Kamer te krijgen, toen het AOV uit die Kamer verdween, maar tevergeefs. De vraag mag gesteld worden in hoeverre alle partijpolitieke strubbelingen en versnipperingen Martin Batenburg gehinderd hebben, in deze Kamer de rol te spelen waarop hij gehoopt had. Overigens verwerkte hij de versnippering van zijn ouderenpartij met een bepaald gevoel voor humor, toen hij eens opmerkte: "Er zijn nu een stuk of zes fracties, dus er is zeker een markt voor ouderenpartijen!"

Hij kwam ook als een man met een missie. Die betrof deels de discriminatie die ouderen in de Nederlandse samenleving ondervonden. Daarover merkte hij op, in zijn maidenspeech nog wel: "Ik hoor dat men het lastig vindt om met ouderenpartijen van doen te hebben. Ik kan alleen maar zeggen dat mensen die dat zeggen, zich schuldig maken aan leeftijdsdiscriminatie." De missie bleek ook uit zijn oproepen tot grotere solidariteit in de samenleving, gebaseerd op een vernieuwing van mentaliteit en een herbeleving van normen en waarden, waarbij de waarden in het intermenselijk verkeer voorop zouden moeten staan. Die missie kwam ook tot uiting in zijn blijvend pleidooi voor begrijpelijke regelgeving, ontbureaucratisering en het ontwikkelen van een veelomvattende solidariteitswet waarbij eenieder van de overheid een leefbaar inkomen zou moeten ontvangen.

Zijn meest opzienbare politieke actie was wel dat hij tot verrassing van velen in tweede lezing tegen het ontstaan van het correctief referendum stemde, terwijl hij in eerste lezing nog voor een dergelijke grondwetswijziging gestemd had, waarmee hij de tegenstanders aan een nipte meerderheid hielp. Zijn

grapje dat de betiteling die deze stemming kreeg als de Nacht van Wiegel evengoed die van de Nacht van Batenburg zou kunnen krijgen, was dus niet geheel zonder grond.

Terugdenkend aan Martin Batenburg zullen de toen aanwezige leden zich het beeld kunnen herinneren hoe hij in een hoekje van de hal met zijn politieke assistente – dat wil zeggen zijn echtgenote, die vandaag deze herdenking bijwoont – ook wel genoeglijk bij elkaar kon zitten. Toen voor hem in 1999 het doek in deze Kamer viel, verheugde hij zich op een rustige toekomst. "Het is tijd voor mij geworden, rustig van mijn sigaartje te gaan genieten. Mijn geheugen wil niet zo meer. Maar mijn vrouw Mieke is twintig jaar jonger en zij zal doorgaan." Hij ging ook met de overtuiging, in de toekomst het gelijk voor zijn opvattingen te zullen krijgen. Daar was hij blijkbaar gerust op en wel zodanig, dat hij drie jaar geleden weer lid werd van het CDA en daarbij opmerkte: "Wij zijn weer thuis!"

Wie Martin Batenburg in deze Kamer heeft meegemaakt, zal zich een gedreven man herinneren die ongetwijfeld meer voor zijn missie had willen bereiken, maar ook een heel aardige man. Graag wens ik zijn echtgenote, de wederzijdse kinderen en zijn klein- en achterkleinkinderen heel veel sterkte met het verwerken van dit verlies.

De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.

Aan de orde is de **stemming** in verband met het **wetsvoorstel houdende regels inzake handelingen met geslachtscellen en embryo's (Embryowet) (27423)**.

(Zie vergadering van 11 juni 2002.)

De **voorzitter**: Ik heet van harte welkom de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Justitie.

Naar mij blijkt bestaat er behoefte aan het afleggen van stemverklaringen. Ik geef daartoe nu de gelegenheid.

□

Mevrouw **Timmerman-Buck** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie zal haar goedkeuring aan het wetsvoorstel

Timmerman-Buck

inzake handelingen met geslachtscellen en embryo's om drie redenen onthouden. In de eerste plaats is het wetsvoorstel fundamenteel strijdig met het gedachtegoed in de christen-democratie over de beschermwaardigheid van kwetsbaar, beginnend menselijk leven.

In de tweede plaats is het wetsvoorstel kwalitatief ondeugdelijk vanwege een, ook gezien vanuit het ethisch referentiekader van de regering, groot aantal inconsistenties en ongerijmdheden. Daarbij weegt voor de CDA-fractie zwaar dat een volgende regering krachtens dit wetsvoorstel wordt verplicht om zonder enige wegingsruimte het verbod op te heffen op het doen ontstaan van embryo's voor onderzoeksdoeleinden.

Last but not least blijft de CDA-fractie, daartoe zelfs gesterkt door de beantwoording van de regering, van opvatting dat dit wetsvoorstel in strijd is met verdragsrechtelijke verplichtingen. Meer in het bijzonder is het wetsvoorstel ter zake van het kweken van embryo's voor experimenten op twee punten in strijd met het Weense verdrag inzake het verdragenrecht.

□

De heer **Van Schijndel** (GroenLinks): Voorzitter. In het vorige week gehouden debat heb ik aangegeven dat er over één deel van dit wetsvoorstel binnen mijn partij verschillende opvattingen leven. Dit betreft het niet voor de toekomst wettelijk uitsluiten van het speciaal kweken en gebruiken van embryo's. Voor één lid van onze fractie is dit een brug te ver. De andere leden van mijn fractie willen genoemde mogelijkheid niet voor altijd wettelijk uitsluiten, bijvoorbeeld ingeval er geen reële alternatieven zijn die perspectief bieden op therapieën die mensen kunnen genezen of zelfs hun leven kunnen redden. Tevens is voor hen van belang dat de minister duidelijk en herhaaldelijk heeft gezegd dat de procedure in deze wet de volledige betrokkenheid van het parlement waarborgt, dus ook in de toekomst, waarbij alle mogelijkheden ten principale voor het parlement zijn opengehouden. Daarom zal de GroenLinks-fractie met uitzondering van één lid voor deze wet stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SGP, de ChristenUnie, de OSF en het lid Schoondergang-Horikx tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 (implementatie biociden richtlijn) (27085).**

De beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **Borst-Eilers**: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben de beantwoording onder ons drieën verdeeld en wel zoveel mogelijk overeenkomstig onze primaire verantwoordelijkheid voor de verschillende onderdelen van dit beleid. Ik zal als eerste ondertekenaar van deze wet als eerste het woord voeren. De vragen die ik niet beantwoord, zullen door minister Pronk en staatssecretaris Faber worden beantwoord.

De heer Werner heeft maar één vraag gesteld die ik wil beantwoorden en dat is de vraag of wij willen bezien of voor bepaalde gevallen een vereenvoudigde procedure kan worden ontworpen. Hij had daarbij de gevallen voor ogen waarbij een nieuw middel op de markt wordt gebracht of waarbij om toelating wordt gevraagd. Het middel bestaat uit een combinatie van werkzame stoffen die al eerder beoordeeld zijn. Het oordeel daarvan staat vast. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat drie stoffen in een nieuwe verhouding voorkomen of wat dan ook. Hij zegt dat het om een kleine innovatie gaat; deze zou je moeten aanmoedigen in plaats van moeten ontmoedigen, zeker als deze minder schade toebrengt aan mens en milieu. Daar zijn wij het helemaal mee eens. Mijn antwoord op zijn vraag is dan ook dat ik graag wil bezien of een vereenvoudigde procedure voor dat soort gevallen ontworpen kan worden. De heer Pronk zal straks nog ingaan op de experimentele toelating tot de markt – dat is ook een systeem om innovatie te bevorderen – en op de zogenoemde proefonthefingen.

De heer Rabbinge heeft een vraag gesteld over middelen die al op de markt zijn. Mogen deze ook op de markt blijven? De biocidenrichtlijn kent een ruime omschrijving van biociden. In principe zijn er nu biociden in Nederland toegelaten die voldoen aan die omschrijving. Bepalend voor het antwoord op de vraag of zij in Nederland op de markt kunnen blijven, is het resultaat van de Europese herbeoordeling van de werkzame stof of stoffen in die biociden. Wij wachten dus op die Europese beoordeling. De risicovolle stoffen die op de zogenaamde A-lijst staan, zijn daarvan uitgezonderd.

De heer Rabbinge heeft ook gevraagd om een procedureversnelling, maar dan meer in het algemeen. De beoordeling kost nu eenmaal tijd. Een moeilijk punt in de zaken waarbij het naar ieders mening wel erg lang duurt, is toch meestal, zeker nu het CTB zijn achterstand heeft weggewerkt, dat het dossier niet volledig is. Dat geldt voor al dit soort procedures. Ik ken dat ook van de geneesmiddelenmarkt. De producenten klagen dat het zo lang duurt, maar als je navraag doet, blijkt dat zij niet in eerste instantie meteen een correct en volledig dossier hebben aangeleverd. Als dat wel gebeurt, is het CTB echt in staat om binnen de wettelijke termijn de beoordeling te doen plaatsvinden. Die termijn is uiterlijk 14 maanden.

De heer Varekamp maakte nog een opmerking over de verplaatsing van economische activiteiten naar EU-buurlanden. Hij deed daarbij cynisch over het milieueffect van al die Nederlandse inspanningen. Ik kan in ieder geval zeggen dat in de gezondheidssector niet zo'n verplaatsing heeft plaatsgevonden. Alle ziekenhuizen staan nog gewoon in Nederland.

De heer Van Bruchem heeft gevraagd naar de stand van zaken van de implementatie van deze richtlijn in de andere lidstaten van de Europese Unie. Nederland is een van de laatste lidstaten in de rij van landen die deze richtlijnen implementeren. Wij zijn bepaald geen koplopers daarin. Ik weet op dit moment niet precies welke andere landen de richtlijn nog niet geïmplementeerd hebben. Het zijn er waarschijnlijk zo'n twee à drie. Ik weet wel dat landen als Italië, Griekenland en België, landen waarvan men soms zegt dat zij niet zo vlot zijn met dit soort dingen, de